עולת ראיה — אדון עולם

אדון עולם, אשר מלך בטרם כל יציר נברא, לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא. המלוכה העליונה, מלכות אין סוף במובן העליון, היא היכולת המוחלטה ליצור הכל, לברא כל, והיכולת החפשית האין־סופית, המצויה תמיד בפועל בגבורה של מעלה, היא האדנות המוחלטה, והמלוכה האמתית, שהיא עומדת למעלה מכל שם, מכל בטוי ומכל קריאה, שהרי האפשרות אין לה קץ ותכלית, והיכולת אין לה גבול והגדרה. הממלכה החבויה, העומדת למעלה מן הקריאה בחביון עוזה, היא חמדת כל החמודות, זיו כל הזיוים, שמאורה החפץ העליון מתגלה לעשות את כל. ואז בבחינה זו, שיש כבר מקום לסמן בשם עת, מפני החפץ האצילי המגביל את המלכות העליונה, לשם הגלותה שלההויה המעשית, אז כבר יש מקום לקריאה המלכותית המוכנה להתצמצם בבטוי ושם. אדון עולם, מקור האדנות העליונה, המתעלה גם מכל ציור מלכותי מופשט, יסוד חפץ החפצים ורצון הרצונות, אידיאליות של כל האידיאלים, שלמותה של כל השלמות, אשר מלך, בעצמיותה של הממלכה, בטרם כל יציר נברא. ורוח הקודש העליון, המרחף על פני כל האפשריות האין־סופית, למעלה למעלה מכל הגבלה מוסכמת, שמצד אור החכמה המוסכמה להגבלה המעשית, אשר מלך בטרם כל יציר נברא, מרוחב אין סוף של החופש העליון, של הגבורה והחסד המוחלטים, באין גבול ומדה והערכה, לעת נעשה בחפצו כל, בלא שום הכרח, בלא שום מעצור, בלא שום תכן מגביל. אור ההויה המופיע בתור עת מופיע בתור חפץ ג"כ בתור חירות רצון מוחלטה, ועשיתה עשית כל היא, והכל הזה כאין הוא נחשב לגבי הכל העליון, של הממלכה החבויה, של טרם כל יציר נברא. ומ"מ הכל הוא מותאם להדר המלכות האין־סופית, אשר רק אזי מלך שמו נקרא, וגם אזי מלך שמו נקרא, כלומר שהוא הולך בהמשכה מאוחדת עם המלכות האין – סופית, החבויה מרוב פליאתה, וגם מפני תוכן צמצומה בתבנית כל, ביצירת יצורים בפועל ובמעשה, המראים על עוזו נוראותיה, יוכל הבטוי לסבול את התואר, והתוכן המאיר בהגלות כבודו מרשה את הבטוי, להיות מלך שמו נקרא.

ואחרי ככלות הכל לבדו ימלוך נורא. המציאות המורגשת, העשויה, הנה ירדה ברצון גבוה ובחפץ עליון ממרום עוזה של היכולת הנשאה, בעלת האפשרות הבלתי מוגבלת, מרומי האין סוף, אל הגבול המצומצם והמורד המוגבל לכל מדרגותיו. אמנם בודאי לא לעדי עד יהיה מורד זה ועלבון זה שרוי, כי אם הכל נעשה לשם רוממות גדולה והתנשאות עליונה בחביון עוז עליון, במדה יותר מפוארה באין קץ ותכלית מאותה המדה של הצמצום הגבולי, והאפשרות של הבטוי וקריאת השם הממלכתי. והעליה הזאת, של שיבת ההויה לשיא גדלה, היא ככלות הכל, לא כליה של חורבן והעדר, כ"א ככלות כלה שארי ולבבי חלקי אלהים לעולם. השיבה הזאת, של כללות ההויה של הכל, אל מחוז חפצה העליון, השרוי ממעל להצמצום וההגבלה ההויתית, זאת היא עטרת המלוכה העליונה, בנוראותה המוחלטה, אשר אין מקום לשבר את האוזן ביקר מפלאותיה, והמלוכה העליונה האין־סופית היא נזר כל ההתגלות של המלכיות כולן. ואחרי ככלות הכל לבדו ימלוך נורא. ונשגב ד' לבדו ביום ההוא.

והוא היה, והוא הוה, והוא יהיה בתפארה. אמנם אמרנו, שההויה בכללותה ירדה כ"כ הרבה ירידות מיסוד אור אין סוף העליון, עד אשר נצטמצמה בעולמי ההרגשה וההתגלות של היצירה והעשיה, ומקורות הויתם המוגבלת. וכן הורינו לדעת, שיש הבדל גדול בתוכן ובמצב של ההויה בכלליותה, בין העבר שלה בהיותה בחביון עז היכולת העליונה, האין־סופית, בלועה בכלל כל האפשריות האלהיות, שאין להן קץ ותכלית, ובין המעמד של ההוה המוגבלוערכם של הנמצאים בתיאורם המציאותי, ובין התעלותם האחרונה המעולה, במעמד ההשתאבות בגופא דמלכא, ההשבה של ההויות במקורן העליון בפאר חי כל העולמים, ככלות הכל. כל אלה השינויים אין להם יחש וערך כ"א אל המציאות העולמית, אל ההויות בבחינתן העצמית, אבל לגבי השלמות העליונה, שלימותא דכולא, אין כל אלו השינויים חלים כלל, וברוממות עז קדושתה אין שייך שום הבדל והפרש כלל בין המעמד של העבר, של קודם שנברא העולם, בעת שהכל היה עלום בים האוירי העליון של כל האפשריות האין־סופיות, ובין המעמד של ההוה עם כל מורדיו והגבלותיו, ובין המעמד הנהדר של העתיד המלא זוהר, שהכל חוזר בו ליסוד הויתו ברב פאר והדר. אלא בענין אחד ובאחדות שוה הם כל המצבים לגבי עליוניות כבוד אל המרומם, המתעלה מכל שינוי ומכל התפעלות ותמורות. והוא היה, והוא הוה, והוא יהיה, העבר, ההוה, והעתיד, עם השינויים העצומים שבההויות, הוא באחד, בתפארה, בתפארת גדולתו העליונה והמפוארה, שאין כל שינוי וחילוף תופש בו כלל ועיקר, כי אין מצדו שום ערך כלל, להחילוף של ההיה, של ההוה ושל היהיה, וכל העליות וכל הרוממות, וכל מה שהוא באין ערוך יותר ויותר נשגב מן הכל, כלול הוא ברום תפארתו, אשר לו דומיה תהלה.

והוא אחד ואין שני להמשיל לו להחבירה. אע"פ שאמרנו ע"ד אחודן העליון של ההויות כולן בשרשן המיוחד במקור האחדות המוחלטה, ברז היכולת העליון, שהוא תמיד בפועל בכל שלמותו התמימה, ועל דבר ירידתן והתגבלותן של הנמצאות כולן, מראש ועד סוף, ועל דבר חזרתן האחרונה למקורן העליון, מקור האחדות השלמה, לא יעלה על דעת שום אדם לחשוב, חלילה, שיש איזה מין דוגמא וערך לעצמותן של ההויות, אפילו בכללותן ומקוריותן היותר מזוככת, בתור ענין מופרד או מחובר, נמשל או נערך, לגבי אדון כל ב"ה. כי כל אלה הירידות והעליות, ההמשכות והחזרות, תופשות מקום וענין רק לגבי דידן, לגבי הגבלתם של העולמים, של היצור אשר עשה בעוצם גבורתו חסדו וחכמתו העליונה, המתעלה מכל תואר של גבורה וחסד, ומכל הגדרה של חכמה, ומכל תיאור של איזה משל ודוגמא בעולם. ואין לנו כ"א להיות מלאים עז הדממה מהדרת קודש אור אחדותו המוחלטה המתעלה מעל כל. והוא אחד, ואין שני, בכל האופן של ההויות מצד ערכן העצמי. ושלילת השניות הזאת היא שוללת גם אפשריות של המשלה ואיזה צד של חבור בין יציר ליוצרו, כי אין כאן שום חבור ושום משל, כי הוא לבדו הוא עדי עד, ולגבי דידיה הכל כלא ולא נחשב, וכל מחשבותינו הן משוטטות לפאר ולעלה תפארת עזו, מעל כל חבור, מעל כל משל ודמיון.

בלי ראשית, בלי תכלית, ולו העוז והמשרה. אע"פ שאנחנו מדברים ע"ד ראשיתן של ההויות במקורן הנעלם, ואנו מדברים ג"כ ע"ד אחריתן ותכליתן ככלות הכל, יודעים אנו שאין שום יחש של ראשית ותכלית וערך הגבלתן ושינוייהן כלפי מעלה כלל. ועם כל הסלוק של כל יחש של שינוי וראשית ואחרית מערכו העליון, המתעלה מכל שם ותיאור, ומכל ענין של ערך ומהות, הנה רק לו העז, של המצאת ההויות והנמצאים כולם, מראשית ועד אחרית, ולו המשרה, להוביל אותם כולם, בכל מסעיהם, בכל ירידותיהם ושינוייהם, בכל דרכי הסבוך שלהם, בכל מעמדיהם ומצביהם, בכל עליותיהם באחרונה, למטרה הגדולה, הקדושה והעליונה, אשר ידו שתה להם גורלם לנצח. וזאת היא המשרה המוחלטה, בכל היש מראשו עד סופו, משמי רומיו עד עמקי תהומיה לבא ולהתיצב לתכונת צביון המגמה העליונה, מחשבת תמים דעים, מקור הצפיה כולה, המתנשא לכל לראש.

והוא אלי וחי גואלי. עם כל ההכללה האדירה של אין קץ ותכלית, של ההויה בכללותה, אין ההשגחה הפרטית נגרעת במאומה, והוא, אדון עולם, אלי משגיחי הפרטי, כאילו לא היו לו בעולמיו כ"א אני, ועם הירידות הגדולות של ההויות יחד עם הבטחון המלא של החזרתן לתכלית הקדוש העליון של אחרי ככלות הכל, הרי אני ביחידותי קשור בכל מהותי ואני שואב את חיי מחי גואלי, הגואל משחת, את כל המציאות, ובכללה כל פרטיה ופרטי פרטיה, בגאולה שאינה פוסקת, והיא עושה את דרכי הליכותיה בלא שום עיכוב ובלא שום מעצור, החיים התדיריים. החי האמתי, הוא גואלי מרוממי מכל ההשפלות כולן, ומקימי על במתי ארץ.

וצור חבלי בעת צרה. כאשר אנו רואים את הירידות הגדולות של שרשי המציאות, מראשית מקור עדנם העליון עד אחרית תהום המחשכים, ואנו חשים את הבטחון המאושר של היש כולו באדון עולם, אשר לו הראשית כרוך עם האחרית, ברב חסדו וטובו, יודע מזה כל פרט, כל יצור נוצר, כי ביד אל עליון האב הרחום והחנון, הגבור ורב להושיע, הננו כלנו כעוללים בידי אביהם הרחמן, ואנו בטוחים בחלק האלהי אשר עמנו, המאיר לנו בכל המחשכים. כי איך כל ההויות כולן עולות כ"כ בבטחה גמורה אל עליות מקור עדן הויתם, אם לא ע"י אור חלק ד' מעוז התום ומקור הטוב, השוכן אתן תמיד. ומזה ידע כל יחיד את רז אמונת אומן אשר להבטחון השלם והגמור, המוכרח לחדור בכל חדרי נשמתנו, כי תמיד חלק ד' עמנו, וצור חבלי בעת צרה.

והוא נסי ומנוס לי. אם כל סדרי הטבע מוגבלים הם, אם השלשלאות שהן טבועות כטבעות אחוזות זו בזו, באופן קבוע ובלי נהרס ונדלג, הנן לפעמים מפילות זועה על גורל האדם, המתאבק במלחמת החיים במלחמה רוחנית וחומרית, הנה אור ד' הוא הנס המוחלט, דבר ד' הוא החופש העליון, שאזיקי הטבע, גבוליו ומצריו, כלא נחשבים נגדו. ומובן הנס, שהוא הכח המנצח את כל מסבות הטבע, הוא מחובר עם מובן הנס והדגל, המסמן את ההכרה של הנקודה היסודית, שכל התכן של הקבוץ תלוי בה. דגל הצבא הוא מרכז את רוח המחנה, ואור ד' מתעלה מעל כל מסגרת של כח טבע מצומצם, ומרכז ע"י גדולתו את כל מהות החיים וכל יסוד השאיפות להנצח וההוד העליון. ואם המצרים נעשים כ"כ צרים, וגלי החיים הזדונים שוטפים כהמות תהום רבה, עד אשר אין מפלט ע"פ הארחות אשר לחוקי הסבה והמסובב, הנה ד' נסי, מתעלה מכל חק מדה, קצב תכנית וגבול, הוא מנוס לי, בלא שעבוד לשום הדרגה, ושום מערכה חקית מסודרת.

מנת כוסי ביום אקרא. כל יחוסים של סבה ומסובב נמוגים הם ביחש להתפרצותו של האור האלהי, מבין חגוי ההסתר אשר לעולם ומלאו ומחשכיו. אבל קשר אחד הוא אשר ברית כרותה לו לאושר האדם והצלחתו, שהוא יהיה הפורץ את כל המעצורים והמפזר את כל ענני החושך, – הקשר הזה הוא הקריאה אל ד'. ד' קרוב הוא אל האדם, כל מרומי שחקים וכל מעמקי תהומות, כל חוקי טבע וכל מסבות של יקום, לא יוכלו להרחיק את האדם מקונו, את היציר מיוצרו. רק קשר אחד ומסבה אחת צריכה להיות קימת, והיא הסבה אשר היא ביד האדם, בפיו ובלבו, כל הימים, והיא הקריאה אל ד'. כי קרוב ד' הוא דוקא לקוראיו. והוא מנת כוסי, מוכן לפני בלא הצטרכות לשום שרות, לשום הכנה ולשום בירור צדדי, רק דבר אחד הוא מותנה, שהוא ביום אקרא. הסבה הזאת היא קשורה גם במטבע השלשלת אשר להחופש האלהי, אשר לנס העליון, כי היא מקור האושר ומרום החיים ויפעתם.

בידו אפקיד רוחי בעת אישן ואעירה. לכל ההבדלים האופיים, כל המרחקים המבדילים, יש ערך ויחש רק כלפי היצורים וערכם, אבל כלפי יוצר כל, הכל באחד, הכל יוכל וכללם יחד. הנפש, רוח האדם, בערך לגופו, שהם נושאים כ"כ רחוקים זה מזה, אשר רק בפליאות עולם הם קשורים זה בזה, יסוד קשורם הוא לא מצד ערכם במהותם, כי הערך המבדיל בין רוח וחומר היה צריך להרחיקם ולפזרם זה מזה, אבל חבורם ואחודם בא מכח הפלא העליון, שהכל מאוחד באחדותו. על כן כאשר בידו אפקיד רוחי בעת אישן, הנה הכל מופקד בידי רב מחולל כל, המאחד הכל באחודו, ואין הבדל והפרש מצדו ולא ריחוק ערך בין רוח לחומר, ואעירה.

ועם רוחי גויתי, ד' לי לא אירא. וכהבטחון באמונת אל נאמן מצד השינה, ככה הוא הבטחון הנמרץ, המסיר מהאדם כל פחד, הראוי להופיע נגד עיניו בכל עת על ערך קיומו, שהוא דוקא במושג החיים הזמניים, חיי החומר והגויה, בחבור הרוח, עד עת קץ אשר ברצון אל כל אחד יעמוד לגורלו עד עת תחית עולמים.הנה מצד הערך העצמי של אלה שני הנושאים, הרחוקים זה מזה, שחבורם פלאי, היה ראוי שיהיה האדם תמיד אחוז ביראת הפרידה, הראויה למרר את חייו ולהמס אותם בפחד וחלחלה. אבל מהיכן בא אומץ החיים, והסרתה של היראה הטבעית הזאת מקרב האדם, עד שתקנן בו אמונת חייו, זהו מפני שעם רוחי גויתי, שהם כ"כ נגדיים זה לזה ומרוחקים זה מזה, ד' לי, המאחד הכל בגדולת אחדותו, ואין מצדו הפכים ורחוקים נגדיים, ולא אירא."אני שכבתי ואישנה, הקיצותי כי ד' יסמכני".